

Nieuwsbrief KOG

nummer 21 | voorjaar 2023

Massaclaim van ouders & jeugdigen tegen de Nederlandse staat en de ketenpartners

(<https://www.massaclaimjeugdzorg.nl>)

Op 1 maart heeft Stichting SamenwerkingsVerband van Ouders met Jeugdzorg een massaclaim aangekondigd tegen twee ministeries (van J&V en VWS) en de Ketenpartners (zijnde Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instellingen). De Stichting is dit initiatief gestart, omdat zij van mening is, dat het gevoerde beleid en handelswijze onrechtmatig is, waardoor vermoedelijk ruim 100.000 kinderen en hun ouders schade hebben geleden.

Stichting Kinderen-Ouders-Grootouders is een stichting door en voor gewone ouders en grootouders in contact met jeugdzorg. Ouders weten soms niet wat zij kunnen verwachten en hoe zij zich moeten opstellen. KOG wil deze ouders ondersteunen en adviseren. Daarvoor is er de website www.stichtingkog.info en de mogelijkheid met de contactpersonen te bellen of te mailen. De contactpersonen zijn geen advocaat, maar zij adviseren vanuit hun kennis van de praktijk van jeugdzorg. Vereniging KOG, opgericht in 1990, is in 2003 omgezet in stichting KOG. Secretariaat
Koninginneweg 90,
2012 GR Haarlem,
tel. 023 5321223,
kog@upemail.nl
www.stichtingkog.info
ISSN 2215-0544

Al ruim 30 jaar is bekend, dat Ketenpartners weigeren om ingrijpende jeugdzorgbeslissingen te baseren op adequaat feitenonderzoek. Dit is een schending van de Nederlandse wet (o.a. artikel 3.3 Jeugdwet en 4.1.1 WMO), het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. De afgelopen vijf jaar heeft de penvoerder van het SamenwerkingsVerband van Ouders met Jeugdzorg diepgaand onderzoek gedaan naar de problemen binnen jeugdzorg, in een poging om op constructieve wijze een bijdrage te leveren aan de verbetering van jeugdzorg. Dit onderzoek toont aan, dat de Ministeries van J&V en VWS (ten minste de afgelopen 10 jaar) beleid hebben gevoerd waardoor bovenstaande praktijk van de Ketenpartners werd gefaciliteerd, o.a. door de medezeggenschap en de rechtsbescherming van ouders en jeugdigen terug te brengen tot vrijwel nul. Hierdoor handelden ook de Ministeries in strijd met letter, doel en strekking van de Nederlandse wet (en dus de wensen van onze wetgevende

macht), en bovenstaande internationale verdragen, waardoor ruim honderdduizend kinderen en hun (bio-, pleeg- en gezinshuis) ouders schade hebben geleden.

De waarschuwingssignalen en aanbevelingen van *de brandbrief van de jeugdrechtadvocaten (2008)*, *het Congres 'Zorg om de Jeugdzorg' (2009)*, *het Rapport van de Commissie-Samson ('Omringd door zorg, toch niet veilig', 2012)*, *het rapport van de kinderombudsman ('Is de Zorg Gegrond?', 2013)*, *de nieuwe Jeugdwet (2015, met daarin artikel 3.3 JW)*, *het Actieplan Verbetering Feitenonderzoek (2019-2021)*, *het rapport van de Commissie de Winter ('Onvoldoende beschermd. Geweld in de Nederlandse jeugdzorg van 1945-heden', 2019)*, *de nieuwe Wet Medezeggenschap Cliëntenraden Zorg (2020)*, *de Factsheet van Prof. M. Bruning over rechtsbescherming bij uithuisplaatsingen (mei 2022)*, *het IGJ rapport ('Kwaliteit van feitenonderzoek rond de aanvraag van machtigingen voor uithuisplaatsingen', juni 2022)* en de *'Signaalbrief' van de IGJ van de Ministeries van J&V en VWS*

Denkt u
(als u nog niet overgemaakt hebt)
aan uw bijdrage aan KOG voor 2023?

U blijft donateur door minimaal 20 euro over te maken op bankrekening NL 35 INGB 0009634691 t.n.v. Stichting KOG.

Zorgt u ervoor dat er een **volledig adres** op de overschrijving staat, dus ook huisnummer en postcode?

(9 september 2022) zijn allemaal door de Ministeries van J&V en VWS genegeerd.

Iedereen die als kind en/of ouder ooit te maken heeft gehad met Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en/of een Gecertificeerde Instelling wordt opgeroepen om zich te registreren op <https://www.massaclaimjeugdzorg.nl>.

Degene die als kind en als ouder te maken heeft gehad met VT, de Raad of een GI wordt verzocht zich onder beide categorieën te registreren, zodat zij dubbel mee delen in de massaclaim.

Op dit moment worden de registraties gemonitord, de financiering van de massaclaim geregeld, en de juridische procedure voorbereid.

mr Alfred Groenen,
MCL/MBA/MBI:
e-m secretariaat@
massaclaimjeugdzorg.nl /
Tel.nr. 06-83195349

Commentaar op het Reflectierapport van kinderrechtshouders over Rechtsbescherming

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Haarlem, 19 november 2022

Onderwerp:
Plan ter verbetering van de rechtsbescherming in de jeugdbescherming zoals geformuleerd in de brief aan u, d.d. 18 november van Minister F.M. Weerwind

Geachte Mevrouw,

Stichting Kinderen-Ouders-Grootouders is een landelijke vrijwilligersorganisatie door en voor gewone (groot) ouders in contact met jeugdzorg / jeugdhulp. KOG is ononderbroken actief sinds 1990.

KOG is blij met de brief van de Minister. Vooral met het voornemen om
- de rechtsbescherming van kinderen en ouders te verbeteren door de aanpassing van de rechtsgronden voor de ondertoezichtstelling, uithuisplaatsing en de gezagsbeëindigende maatregel;
- concrete verbeteringen door te voeren van rechtsbescherming bij het perspectiefbesluit door hiervoor een wettelijke basis te creëren;
- de kwaliteit van de besluitvorming te verbeteren;
“De betrokkenheid vanuit de RvdK, een GI of VT heeft grote impact op het leven van kinderen en ouders. Adviezen en besluiten die door deze organisaties worden genomen, moeten zorgvuldig worden onderbouwd en zoveel als mogelijk op toetsbare feiten zijn gebaseerd. Feitenonderzoek is dan ook een kerntaak van de eerdergenoemde organisaties in de jeugdbescherming”.
Dit geeft veel hoop!

Wij verwachten dat wanneer de voornemens omgezet zijn in wetgeving en concrete opdrachten aan de sector, er ook geld beschikbaar zal zijn voor training van de werkers, en er toegezien zal worden op de uitvoering in de praktijk. Hopelijk zal uw Kamer de vinger aan de pols houden.

Bij deze brief sluit ik in de laatste KOG-nieuwsbrief, (met op de voorpagina een artikel over de vraag of jeugdzorg werkt met een zelflerend algoritme waardoor dezelfde narigheid kan ontstaan als bij het toeslagenschandaal) en een niet door Trouw geplaatste ingezonden brief over deze kwestie.

Met vriendelijke groet,

T.P. Barendse-Cornelissen, secretaris

Mr. Ir. Peter Prinsen

Reflecteren betekent ‘in de spiegel naar jezelf kijken’. In het Reflectierapport Familie- en Jeugdrecht (februari 2023) erkennen de kinderrechtshouders (pag. 5) dat “het bieden van rechtsbescherming niet vanzelfsprekend is”.

Rechtsbescherming is de bestaansreden van de Rechtsstaat. In het Reflectierapport wordt het begrip niet gedefinieerd. Wel komt het woord ‘rechtsbescherming’ er 48 keer in voor; het woord ‘Rechtsstaat’ o (nul) keer – alsof die twee begrippen niets met elkaar te maken hebben. Geen wonder dat het bieden van rechtsbescherming “niet vanzelfsprekend” is. ‘Rechtsbescherming’, het juridische streefdoel van de Rechtsstaat, wordt in het rapport gereduceerd tot allerlei procesrechtelijke en organisatorische bedenksels betreffende de “toegang tot de rechtspraak”.

Wie ziet de reflecterende kinderrechtshouder in zijn spiegel? Kijkt hij dan de Rechtsstaat in de ogen? De Vertolker van het Recht? Op blz. 78 van het rapport wordt die illusie wreed verstoord: “Open normen maken het in het jeugdrecht mogelijk om maatwerk te leveren in iedere individuele zaak” met het doel “het beschermen van de ontwikkeling van het kind” (pag. 80). Alsof de Rechtsstaat nog moet worden uitgevonden.

‘Open rechtsnorm’ is een contradictio in terminis, een innerlijke tegenspraak. Als een z.g. “rechtsnorm” open is, dan is het geen rechtsnorm. Het wetsartikel waar het om gaat (o.a. de rechtsgrond ‘ernstig in zijn ontwikkeling bedreigd’) schuift de beslissing daarover af op het persoonlijk oordeel van de rechter. Maar dat oordeel

is niet in de wet genormeerd. De grens tussen wel of niet ingrijpen met OTS of UHP staat niet in de wet; alle verantwoordelijkheid ligt bij de rechter die zich niet op de wet kan beroepen, met als gevolg: “Iedere kinderrechtshouder kent de angst om, na afwijzing van een verzoek de volgende dag in de krant te moeten lezen dat het kind in een greppel is gevonden”.*) Het effect: het onderzoek in een OTS-zaak is extreem risico-gedreven. Geen feit, hoe onbetekenend, onbetwisten of overdreven ook, mag onderschat worden; het móet vermeld worden in het Raadsrapport. En niet alleen de rechter voelt die angst, ook de rapporteur van Raad voor de Kinderbescherming, GI of pedagogisch onderzoeker. Vaarwel waarheidsvinding, welkom “het zekere voor het onzekere”.

Kijkend in zijn spiegel ziet de kinderrechtshouder niet de Rechtsstatelijke Vertolker van het Recht, maar de Staatspedagoog van de Verzorgingsstaat die, mét rechtsmacht, pedagogische beslissingen over kinderen neemt wanneer zijn gedragskundige adviseur meent (of zegt te menen) dat de ouders het niet goed doen. (Disclaimer: Er zijn ouders die ernstig tekortschieten en kinderen voor wie een k.b.maatregel te rechtvaardigen is. Maar

*) Oudkinderrechtshouder mr. dr. R. Bakker in: C.Forder, Rechterlijke creativiteit en de rechten van het kind, 2013 VU.

omdat de ‘normen’ open zijn kunnen we niet weten hoe vaak een maatregel gerechtvaardigd is).

Open normen zijn de gaten in het weefsel van de Rechtsstaat. Honderd jaar geleden is zo’n miniem gaatje toegelaten (“bedreigd met de zedelijke of lichamelijke ondergang” als quasi-norm, maar à la, zo dacht men, in het belang van het kind...). In een eeuw tijds is dat minieme gaatje ongecontroleerd uitgegroeid tot een kolossaal gat: “ernstig in zijn ontwikkeling bedreigd” als pseudo ‘rechtsnorm’, whatever that may be. Door dat kolossale gat verdwijnen met het Rechtsstatelijke badwater ook onze kinderen.

Zoals gezegd, “open normen” zijn geen normen. Sinds de moties Bergkamp van enkele jaren geleden (33.836, 38 en 41) wordt meer en meer getwijfeld aan de ‘open normen-theorie’ omdat die normen zó open zijn dat rechtsbescherming onmogelijk is. De Toeslagenaffaire is een treffend voorbeeld: het beloofde rechtsherstel (beëindiging van de toeslagen-uhp’s) wordt met dezelfde open normen beoordeeld als

waarmee die UHP’s destijds zijn opgelegd. Alle toeslagen-uhp’s blijken dan per definitie “terecht”... *De Toeslagenaffaire* (ca 2.000 UHP’s) is een tipje van de sluier waaronder een veel omvangrijkere affaire schuil gaat: de *Open-normen affaire* (ruim 100.000 UHP’s). Op 1 maart 2023 is een massa-claim opgezet van ouders en kinderen die existentiële schade hebben opgelopen als gevolg van deze Open-normenaffaire.

Ondertussen betekent het bovenstaande dat niet de rechter, maar de wetgever aan zet is: vervang de open rechtsnormen van de kindbeschermingsmaatregelen door een stelsel met meer feitelijke concreetheid. Nadat de wetgever deze taak heeft volbracht kunnen wij met volle aandacht de procesrechtelijke en organisatorische problemen met kans op succesvolle implementatie nastreven. Verandert er niets in de wet, dan zijn al onze plannen en plannetjes gedoemd te mislukken.

Een definitie van rechtsbescherming mag na bovenstaande kritiek natuurlijk niet achterwege blijven. Zie hier:

CANONIEKE DEFINITIE VAN RECHTS-BESCHERMING

Rechtsbescherming is de bestaansreden van de Rechtsstaat. De definitie ervan begint dan ook met de definitie van de Rechtsstaat, zie bijv. <https://prodemos.nl>. De hierop gebaseerde *canonieke* definitie van rechtsbescherming is geformuleerd als een centraal juridisch ideaal, een *streefdoel* dat in de wetgeving zo goed mogelijk benaderd moet worden:

1. Rechtsstaat

“Het doel van de rechtsstaat is om de burgers te beschermen tegen machtsmisbruik van de overheid”.

2. Rechtsbescherming betekent:

- dat de wet, vertolkt door een onafhankelijke, lijdelijke rechter bekleed met executeoire macht,
- aan burgers bescherming biedt,
- tegen ongerechtvaardigde interventie in hun burgerlijke rechten en vrijheden,
- door een overheidsorgaan in de uitoefening van zijn door de wet toegekende taak.

3. Rechtsbescherming steunt op het Legali-

teitsbeginsel, luidende:

Ieder ingrijpen door een overheidsorgaan in de rechten en vrijheden van de burger moet steunen op een *rechtsregel* (de rechtsnorm) die de rechtsgrond bepaalt. Het impliceert:
a. Rechtszekerheids-of Kenbaarheidsvereiste (Lex certa-vereiste): Iedereen, de rechter voorop, moet in een door een overheidsorgaan ingeroepen rechtsregel kunnen lezen welke feiten of omstandigheden de interventie als legitiem rechtsgevolg rechtvaardigen.
b. Zorgvuldigheidsvereiste betreft het onderzoek dat aan de beslissing vooraf gaat.
c. Doelmatigheidsvereiste: De interventie is alleen dan gerechtvaardigd als en zolang hij doelmatig is, d.w.z. onmiddellijk uitvoerbaar en bewijsbaar waarde toevoegend.
d. Proportionaliteitsvereiste: De interventie moet zo licht mogelijk zijn in verhouding tot de aanleiding ervan.

Peter Prinsen, maart 2023

Juridisch, pedagogisch en methodologisch toetsingskader voor onderzoek en beoordeling van rapportages en dossiers

Dit toetsingskader komt niet uit de lucht vallen. Het is ontleend aan en vloeit voort uit het Burgerlijk wetboek, het Wetboek voor burgerlijke rechtsvordering, het Internationaal verdrag voor de Rechten van het Kind, het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, de Jeugdwet, het Besluit Jeugdwet, de Memorie van Toelichting op de Jeugdwet, het Kwaliteitskader van de Raad voor de Kinderbescherming, het Handelingsprotocol van Veilig Thuis, de Richtlijn “Uithuisplaatsing voor jeugdhulp en jeugdbescherming”, de Richtlijn “Feiten volledig en naar waarheid aanvoeren.”

In het kader van ondertoezichtstellingen en uithuisplaatsingen is het voor Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, de gecertificeerde instellingen en kinderrechtshouders een verplicht toetsingskader.

Het negeren van (delen van) dit toetsingskader leidt tot onprofessionele uitkomsten van onderzoek en beslissingen en in het uiterste geval tot wetsovertreding en niet legitieme besluitvorming.

De Jeugdwet, **artikel 3.3** verplicht de Raad voor de Kinderbescherming, verder te noemen de Raad en de gecertificeerde instellingen, verder te noemen de GI, de van belang zijnde feiten **volledig en naar waarheid**

aan te voeren. Inzake de GI heeft Jeugdzorg Nederland dit **artikel 3.3** concreet omgezet in een richtlijn: “Feiten volledig en naar waarheid aanvoeren.” Conform **artikel 21** van het Wetboek van burger-

→ lijke rechtsvordering geldt voor eenieder die zich tot de (kinder)rechter wendt, dat de van belang zijnde feiten volledig en naar waarheid worden aangevoerd.

In deze wetten en deze richtlijn staan **feiten** dus centraal. Maatregelen ter bescherming van minderjarigen mogen daarom nimmer worden gebaseerd op subjectieve meningen, op aannames, op hypothesen, op voorspellingen en/of speculaties. Het vaststellen van feiten dient plaats te vinden op objectieveerbare gronden. Dat vraagt de inzet van onderzoeksinstrumenten en – methoden waarvan de validiteit en betrouwbaarheid vaststaan.

Adequaat onderzoek begint met een eenduidige doelstelling. Een doelstelling is immers de gids voor de uitvoering. De doelstelling bepaalt vervolgens de vraagstelling, welke leidend is voor het proces van kennisverwerking. De vragen dienen open geformuleerd te zijn.

Het gebruik van objectiverende onderzoeksmethoden kan de kans op framing en de daaruit voortvloeiende tunnelvisie van een professional aanzienlijk verkleinen. Dat vereist dat men procedures hanteert die kunnen aantonen dat de oordelen en adviezen in rapportages mogelijk onjuist zijn.

Met het oog op Jeugdwet **artikel 3.3** vindt onderzoek naar feiten plaats op basis van vier opeenvolgende stappen:

- **waarnemen;**
- **benoemen;**
- **beschrijven;**
- **verklaren.**

Een voorbeeld: In een rapportage van de Raad, een GI of in een beschikking staat: *“Ouders hebben tot nu toe geen stabiele samenwerkingsrelatie kunnen opbouwen.”* De **waarneming** in deze zinsnede ontbreekt. De Raad **benoemt** met deze formulering wel een situatie/probleem. Een bijbehorende **beschrijving** geeft vervolgens op, gedragsniveau, informatie over wat een

stabiele samenwerkingsrelatie is en uit welke gedragingen van de ouders blijkt dat daarvan geen sprake is. Deze ontbreekt eveneens in deze zinsnede. De **verklaring** maakt duidelijk welke in stand houdende oorzaken tot het benoemde probleem leiden. Ook die ontbreekt in de formulering.

Zonder verklaring (de oorzaken) van een probleem is het probleem niet adequaat op te lossen: **problemen oplossen is immers te allen tijde oorzaken weg-nemen.**

Vervolgens dient de minderjarige professioneel (BIG-registratie) onderzocht te worden op welke schadelijke effecten het probleem voor welk(e) ontwikkelingsdomein(en) oplevert. De uitkomst dient in een afzonderlijke rapportage door de professional te worden vastgelegd.

Dit geldt onverkort voor het benoemen van ziektebeelden en diagnoses.

Een feit is dus pas een feit als dit onderbouwd wordt met de antwoorden op de volgende vragen.

- welk probleem is benoemd en beschreven?
- welke verklaring is daarvoor?
- door welke bevoegde en gekwalificeerde professional zijn de voorgaande vragen beantwoord?
- welke betrouwbare en valide onderzoeksinstrumenten en – methoden zijn daarbij toegepast?
- hoe vaak / langdurig komt het probleem voor?
- in welke context?

Uitsluitend met de beantwoording van deze vragen en de vaststelling van de schade bij de minderjarige, kan worden aangetoond dat er daadwerkelijk sprake is van een feitelijke bedreiging van de ontwikkeling van de minderjarige(n). Indien één of meerdere vragen in rapportages, beschikkingen, onderzoeksverslagen e.d. niet worden beantwoord dan is er sprake van speculatieve conclusies, adviezen en besluitvorming. Minderjarigen kennen, mede afhankelijk van hun

leeftijd fase, een scala aan ontwikkelingsdomeinen. Voorbeelden daarvan zijn de motorische ontwikkeling (groeien, bewegen, lopen), de taal- en spraakontwikkeling, de identiteitsontwikkeling, de sociaal-emotionele ontwikkeling, de cognitieve ontwikkeling, de gewetenontwikkeling (waarden en normen), de persoonlijkheidsontwikkeling.

Indien in een rapportage, onderzoeksrapport of beschikking een bedreiging van de ontwikkeling wordt genoemd dient concreet aangegeven te worden te worden welke factoren de jeugdige kwetsbaar maken, die de schade uitlokken, onderhouden of versterken de zogenoemde **structuurdiagnose**. Ten tweede is een **beschrijvende diagnose** noodzakelijk.

Daarin wordt vastgesteld welke schade aan welk ontwikkelingsdomein is aangericht, de symptomen, de ernst, de duur, de ontwikkeling, de gevolgen en de mogelijk prognose. Dit geheel vormt de **integrale diagnose**. Zonder een integrale diagnose is besluitvorming over een kindbeschermingsmaatregel gebaseerd op gebakken lucht.

In de rapportages van Veilig Thuis, de Raad, de GI en in beschikkingen komt men doorgaans tot een oordeel of conclusie. Dat oordeel is gebaseerd op de toets van de vastgestelde feiten- de aangetroffen werkelijkheid – aan algemeen erkende empirisch vastgestelde pedagogische normen, i.c. de wenselijkheid. Als een instantie tot een oordeel komt dan is er de verplichting om deze normen expliciet in de rapportage te benoemen.

Voorts dient de focus van de rapportages aangaande kindbescherming te zijn gericht op het **hier en nu**. Zaken uit het verleden mogen niet als vanzelfsprekend naar het heden geëxtrapoleerd worden. Dan ontstaan al snel aannames en speculaties. Ook het voorspellen van de toekomst, de Glazen Bol methode, is in rapportages niet toegestaan.

Waarzeggerij is ongepast en onverantwoord als basis voor besluiten over kindbeschermingsmaatregelen.

Besluiten van de Raad en de GI zijn adviezen aan de kinderrechter. De kinderrechter beslist. Indien de kinderrechter een dwangmaatregel oplegt zoals een ondertoezichtstelling en/of (tijdelijke) uithuisplaatsing dan dient het besluit gebaseerd te zijn op **BW1:255 lid 1**.

In de kern zegt dat artikel:

1. er moet sprake zijn van objectief vastgestelde bedreigingen van de ontwikkeling van de minderjarige. D.w.z. dat de specifieke ontwikkelingsdomeinen worden benoemd en de daaraan toegebrachte schade; EN,
2. ouders wijzen de noodzakelijke hulp af; EN,
3. ouders zijn in staat om binnen een aanvaardbare termijn de verantwoordelijkheid voor de opvoeding en verzorging van de minderjarige te dragen.

Het is dus niet OF-OF, maar EN-EN. Indien een van deze zaken ontbreekt is er geen juridische grond voor een ondertoezichtstelling of uithuisplaatsing.

In geval van (tijdelijke) uithuisplaatsing treedt de richtlijn “Uithuisplaatsing voor Jeugdhulp en Jeugdbescherming” van Jeugdzorg Nederland in werking.

Over toevoeging van een gespecialiseerd jeugdrechtsadvocaat gesproken

“Vrijwillige” jeugdhulp is *framing*

“Het jeugdhulpstelsel kent twee routes: de vrijwillige, waarbij ouders instemmen met hulp bij de opvoeding, en de gedwongen, waarbij een kinderrechter een ondertoezichtstelling uitsprekt” (Wafa Al Ali, NRC 8-11-2022). Aanleiding was de reactie van sommigen op het “kritische” proefschrift *“Met zachte drang: [...] jeugdhulpverlening op het snijvlak van vrijwilligheid en dwang”* waarop Denise Verkroost op 27 oktober 2022 in Leiden promoveerde.

Bovenstaande openingszin is een uiting van Orwelliaanse framing waarmee het jeugd-

zorgstelsel in zijn (per 1-11-2022) honderdjarig bestaan is doortrokken. Immers: het woord “instemmen” (met hulp bij de opvoeding) maskeert dat die hulp is “aangeboden” door een (ambtelijke) hulpaanbieder. Reeds uit hoofde van het machtsverschil tussen de aanbieder en de ouder kan de hulp niet meer “vrijwillig” genoemd worden. Ouders verkeren in dezelfde positie als Me Too-slachtoffers: laatstgenoemden worden aangetast in hun lichamelijke integriteit, ouders in de integriteit van hun ouderschap en zij verliezen soms hun kinderen. Zelfs het indienen van een klacht bij een hulpinstantie stuit op dezelfde dovemans oren: net als Me Too-slachtoffers krijgen ouders, volgens het

artikel, van advocaat Feiner te horen: werk maar mee want *“Tegenwerken kost meer”*.

Hoe is het zover gekomen? Tot 2015 konden ouders op grond van de Wet op de Jeugdzorg om hulp bij opvoedproblemen vragen. Wettelijk was jeugdzorg vrijwillig en naar de letter van de wet (!) waren en bleven ouders autonoom. Reeds toen al was de fuikwerking berucht. Met de Jeugdwet 2015 werd een stelselwijziging doorgevoerd: in de Memorie van Toelichting op de Jeugdwet 2015 is een aparte paragraaf opgenomen onder de titel *“Van recht op zorg naar jeugdhulpplicht”*. Ouders moeten voortaan hun verzoek neerleggen bij de gemeente, werkend in de context van marktwerking, waardoor zij argeloos in de fuik van de overheid geraken, een overheid die wettelijk geen boodschap meer heeft aan de ouderlijke autonomie. Andere ouders, die helemaal geen hulp nodig

hebben maar worden ‘aan-gegeven’ door burens, school of arts na bijvoorbeeld een conflict, belanden zo bij hetzelfde op marktwerking ingestelde jeugdhulploket van de overheid die ingevolge hun jeugdhulpplicht met de melding aan de slag moet gaan. Volgens advocaat Feiner kunnen ouders dan ook maar beter meewerken, want “tegenwerken kost meer”. “Tegenwerken”? Weer die framing. Nota bene: gebruik maken van je grondrecht op verweer wordt geframed als tegenwerken, ja vaak zelfs als zorgmijding.

Framing door de overheid heeft het jeugdzorgdebat volledig ontregeld, de Rechtsstaat (resultaat van de Verlichting) geheel verduisterd en de Jeugdzorg in een existentiële crisis gestort.

*Mr Ir Peter Prinsen
voormalig advocaat
Familie- en Jeugdrecht*

www.peterprinsen.nl

Stichting KOG
Landelijke Organisatie
Kinderen-Ouders-Grootouders
t.a.v. mevrouw T.P. Barendse-Cornelissen
Koninginneweg 90
2012 GR Haarlem

Bezoekadres:
Stadsplateau 1, 3521 AZ Utrecht
T 088 120 5000
www.igj.nl

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Inspectie Justitie en Veiligheid
Commissie Meldingen Jeugd

Geachte mevrouw Barendse-Cornelissen, Stichting KOG,

Op 19 oktober 2022 heeft u als secretaris namens Stichting Landelijke Organisatie Kinderen-Ouders-Grootouders (hierna: Stichting KOG) telefonisch contact gehad met het Landelijk Meldpunt Zorg van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: inspectie). In dit gesprek bleek dat u drie brieven heeft verstuurd naar de inspectie, die onverhoopt niet bij de inspectie zijn aangekomen. We bieden u nogmaals onze excuses aan voor deze administratieve fout.

In uw brieven vraagt u naar de mening van de inspectie over het perspectiefbesluit/opvoedbesluit van Gecertificeerde Instellingen. Ook stelt u vragen over het maken van interne notities door Gecertificeerde Instellingen. De inspectie verwacht dat de professional het gezin informeert over de stappen in het hulpverleningsproces.

Waar mogelijk bepaalt de professional met de jeugdige en ouders de doelen en neemt gezamenlijk beslissingen. De inspectie verwacht daarbij dat het belang van de jeugdige leidend is bij het bepalen van doelen en het nemen van beslissingen. Indien de professional een keuze maakt die afwijkt van de visie van ouders of jeugdige verwacht de inspectie dat hij dit uitlegt.

U heeft in telefonisch contact aanvullend toegelicht dat het u – los van het perspectiefbesluit – ook gaat om het bewust achterhouden van informatie voor betrokkenen. Bijvoorbeeld als ouders geen inzage krijgen in dit deel van hun dossier terwijl ze hier wel om gevraagd hebben. Wanneer een ouder geen inzage krijgt in (delen van) het dossier dan kan de ouder hierover een klacht indienen bij de klachtencommissie van de uitvoerende instelling. Als de klachtencommissie uitspraak doet is de instelling verplicht toe te lichten wat zij met de uitspraak van de klachtencommissie doet. Wanneer u van mening bent dat de instelling onvoldoende doet met de uitspraak van de klachtencommissie, dan kunt u hierover een melding doen bij de inspectie.

Ik hoop dat ik u met deze brief voldoende heb geïnformeerd. Heeft u in de toekomst vragen of klachten over de kwaliteit van zorg of jeugdhulp? Dan kunt u terecht bij Het Landelijk Meldpunt Zorg (LMZ). Het LMZ geeft advies en informatie bij klachten over de kwaliteit van zorg of jeugdhulp. U kunt het LMZ bellen (088 – 120 50 05), een contactformulier invullen via de website (www.igj.nl), of een brief sturen.

Hoogachtend,

Senior inspecteur Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

Aan Mevrouw drs A.J.M. van der Putten
Hoofdinspecteur Jeugd en Maatschappelijke Zorg bij de
Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Stadskantoor Utrecht
Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht

Haarlem, 3 februari 2023

Geachte Mevrouw,

Op 13 december 2022 hebben wij u een brief gestuurd, waarvan ik kopie bijsluit. Wij zouden graag een antwoord ontvangen. Met name vestigen wij uw aandacht op de laatste zin: “dossiers behoren alle documenten te bevatten die ter inzage zijn geweest voor anderen dan de schrijver.” Onder documenten moeten verstaan worden papieren stukken, e-mail-berichten, en alle andere vormen van tekst.

Bovendien vindt u in deze envelop kopie van de brief van stichting Kinderen-Ouders-Grootouders van heden aan de Staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Digitalisering.

Met vriendelijke groet,

T.P. Barendse-Cornelissen, secretaris

Zojuist (9 februari) ben ik gebeld door de inspectie (mevrouw Jomi Latuher) in reactie op onze brief van 13 december. Daar kan geen antwoord op komen: de inspectie reageert op meldingen van hoe de praktijk niet voldoet aan wet- en regelgeving, maar geeft geen eigen mening, zoals door ons gevraagd over een intern document: alle beslissingen behoren altijd in samenspraak met ouders en jon-

geren genomen te worden. Gebeurt dat niet, dan kan dat gemeld worden bij de inspectie, en wel op de volgende 3 manieren:
1. papieren brief aan Inspectie IGJ, afdeling Imz, Postbus 2115, 3500 GC Utrecht
2. telefonisch
3. op contactformulier op de website.
Google Imz en alles staat voor je neus.

De inspectie behandelt niet zelf individuele klachten. Wij hopen dat er veel meldingen binnenkomen bij de inspectie, alleen als er veel geklaagd wordt over een organisatie doet de inspectie daar onderzoek, Afgaande op wat er binnenkomt bij de contactpersonen, zouden alle lijnen roodgloeiend moeten staan!

Wat regelt de Wams?

De Wams is de *Wet aanpak meervoudige problematiek sociale domein* (<https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2023D03264>) \t “_blank). Dit wetsvoorstel is op 30 januari 2023 bij de Tweede Kamer ingediend.

De Wams creëert een wettelijk kader waarmee het bieden van **integrale hulp** mogelijk wordt.

Gecoördineerde aanpak bij meervoudige problematiek

Allereerst regelt de Wams dat het organiseren van een gecoördineerde integrale aanpak pas toegestaan is als sprake is van ‘meervoudige

problematiek’. Wat is dan meervoudige problematiek? In het ingediende wetsvoorstel is wel een definitie opgenomen. Kort samengevat spreek je van meervoudige problematiek als er meerdere samenhangende problemen zijn op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp, schuldhulpverlening, de Participatiewet en eventuele ‘aanpalende domeinen’ (zoals onderwijs, geneeskundige zorg of beschermd wonen ...

F Na artikel 2.2.4 wordt een artikel toegevoegd, luidende: Artikel 2.2.5 1. Het college draagt er zorg voor dat een ieder zorgen over het welzijn, de zelfredzaamheid, of de gezondheid van de ingezetenen van de desbetreffende gemeente kan melden. Het college voorziet voor het ontvangen van deze meldingen in ieder geval in een voor dat doel opengesteld telefoonnummer.

Een soort Veilig Thuis dus voor andere problemen dan geweld?

Aan mevrouw drs A.C. van Huffelen,
Staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Digitalisering
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Haarlem, 3 februari 2023

Geachte Mevrouw,

“Ik ga veel energie steken in digitalisering. Technologische innovaties en goede Europese samenwerking kunnen onze samenleving en economie versterken. Tegelijkertijd moeten we er alles aan doen om gevaren te bestrijden of te minimaliseren. Democratie, veiligheid en grondrechten raken de kern van onze samenleving. We moeten zorgen voor duidelijke regels en toezicht wanneer die in het gedrang komen.”
Vanwege deze uw woorden wenden wij, bestuur van stichting Kinderen-Ouders-Grootouders, ons tot u. Ouderorganisatie Stichting Kinderen-Ouders-Grootouders (KOG) informeert en ondersteunt ouders die te maken hebben met jeugdzorg. Vereniging KOG, opgericht in 1990, is in 2003 omgezet in stichting KOG. Wij zijn sinds 1990 ononderbroken actief geweest.

Op 12 november 2022 bevatte Trouw een artikel ‘Nederland probeert Europabreed nieuwe toeslagenaffaires te

Kijkt u maar in de wet zelf (hier bovenaan de link). Een integrale en gecoördineerde aanpak bij meervoudige problematiek. Vinden wij dit prettig?

Paul Frissen schrijft in De integrale staat, kritiek van de samenhang (2023): In de redelijke rechtvaardigheid van de moderne beleidsmachine zit vaak ook een vorm van paternalisme verborgen. Immers, de vanzelfsprekendheid van deze rechtvaardigheid maakt dat veel beleidsinterventies te legitimeren zijn **ook zonder instemming of morele aanvaarding door degenen op wie het beleid is gericht.** (49) Er is kennelijk geen recht op vetzucht. (101) discussie in de NRC: ...Als Wittekoek de macht had, dan zou ze preventiebussen naar de wijken sturen. Iedereen meten en wegen. Cholesterol, bloeddruk, glucose, buikontrek. Vragen stellen. Over drank, drugs en roken. Over geldzorgen, huiselijk geweld en eenzaamheid. (105) ...de staat interverteert repressief en meer **nog preventief achter de voordeur, onder het bed en tussen de oren.** (135)

Zelflerend algoritme?

Trouw van 14 november meldt op de voorpagina dat Amsterdam werkt met een algoritme dat “jongeren die niets hebben uitgehaald” op de risicolijst zet. Op 12 november bevatte Trouw een artikel ‘Nederland probeert Europabreed nieuwe toeslagenaffaires te voorkomen.’ De staatssecretaris digitalisering heeft een algoritme-register gemaakt. “Ik heb gezien hoe fnuikend het kan zijn als je onderdeel wordt van een beslissing die is gebaseerd op een algoritme dat vooringenomen was,” aldus

de staatssecretaris. In Ars Aequi juni 2022 staat een artikel van Cees Zweistra en Lonneke Poort: ‘Hoe de trias politica technologische ontwikkeling in haar macht krijgt: het belang van de samenwerking tussen recht, politiek en technologie.’ Citaat: “Een concreet voorbeeld hiervan is het aandeel van algoritmes in de toeslagenaffaire. ... Door het gebruik van algoritmes is een ondoorgroendelijk systeem gecreëerd, waardoor de overheid in de praktijk niet meer in staat was om individuele gevallen ook echt individueel te behandelen. ... In de toeslagenaffaire werd bijvoorbeeld gebruik gemaakt van een zelflerend algoritme

om het risico op fraude in te schatten. Het algoritme maakte keuzes die geen voorafgaande instemming of goedkeuring van een ambtenaar van de Belastingdienst ontvingen en deze instemming door het zelflerende karakter van het algoritme ook niet konden krijgen. De mens was uit de ‘loop’ gehaald en zo nam technologie een rol over die ...” Het zou wel eens kunnen zijn dat de punten, genoemd in Licht Instrument Risicotaxatie Kindermishandeling (LIRIK), een rol spelen bij profilering in de jeugdbescherming: een risicofactor voor kindermishandeling is meer dan 4 kinderen in het gezin, eenoudergezin, ouders

jonger dan 20 jaar bij de geboorte, zeer laag opleidingsniveau, geen Nederlands in het gezin, werkloos, arbeidsongeschikt. Het door de Gecertificeerde Instellingen genomen en uit het dossier gehouden ‘perspectiefbesluit’ of ‘opvoedbesluit’ zou door zo’n vooringenomen zelflerend algoritme genomen kunnen worden, waardoor uit huis geplaatste kinderen niet terug gaan naar hun gezin. Wie gaat / laat onderzoeken of GI’s werken met een (vooringenomen) zelflerend algoritme?

Truus Barendse, Haarlem

voorkomen.’ De staatssecretaris digitalisering heeft een algoritmeregister gemaakt. “Ik heb gezien hoe fnuikend het kan zijn als je onderdeel wordt van een beslissing die is gebaseerd op een algoritme dat vooringenomen was,” aldus de staatssecretaris.

In Ars Aequi juni 2022 staat een artikel van mr dr Cees Zweistra en mr dr Lonneke Poort: ‘Hoe de trias politica technologische ontwikkeling in haar macht krijgt: het belang van de samenwerking tussen recht, politiek en technologie.’ Citaat: “Een concreet voorbeeld hiervan is het aandeel van algoritmes in de toeslagenaffaire. ... Door het gebruik van algoritmes is een ondoorgroendelijk systeem gecreëerd, waardoor de overheid in de praktijk niet meer in staat was om individuele gevallen ook echt individueel te behandelen. ... In de toeslagenaffaire werd bijvoorbeeld gebruik gemaakt van een **zelflerend algoritme** om het risico op fraude in te schatten. **Het algoritme maakte keuzes die geen voorafgaande instemming of goedkeuring van een ambtenaar van de Belastingdienst ontvingen en deze instemming door het zelflerende karakter van het algoritme ook niet konden krijgen.** De mens was uit de ‘loop’ gehaald en zo nam technologie een rol over die ...”

Het zou kunnen zijn dat de punten, genoemd in Licht Instrument Risicotaxatie Kindermishandeling (LIRIK), een rol spelen bij profilering in de jeugdbescherming: een risicofactor voor kindermishandeling is meer dan 4 kinderen in het gezin, eenoudergezin, ouders jonger dan 20 jaar bij de geboorte, zeer laag opleidingsniveau, geen Nederlands in het gezin, werkloos, arbeidsongeschikt. Het door de Gecertificeerde Instellingen genomen en uit het dossier gehouden ‘perspectiefbesluit’ of ‘opvoedbesluit’ zou door zo’n vooringenomen zelflerend algoritme genomen kunnen worden, waardoor kinderen uit huis geplaatst worden en uit huis geplaatste kinderen niet terug gaan naar hun gezin. Weliswaar neemt de rechter het besluit tot uit huis plaatsing en het besluit tot terugplaatsing, maar veel rechters vertrouwen er op dat de organisaties Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en Gecertificeerde Instelling artikel 3.3 van de Wet op de jeugdzorg naleven: “De Raad voor de kindermishandeling en de gecertificeerde instelling zijn verplicht in rapportages of verzoekschriften de van belang zijnde feiten volledig en naar waarheid aan te

voeren.” Verplicht zijn is niet hetzelfde als altijd doen. Het zou zomaar kunnen dat deze organisaties werken met zelflerende algoritmes, waardoor de keuzes die aan de rechter worden voorgelegd geen voorafgaande instemming of goedkeuring van een medewerker van de organisaties ontvingen en deze instemming door het zelflerende karakter van het algoritme ook niet konden krijgen.

De “meldbriefprocedure” laat ons zien dat zaken zo snel (goedkoop) mogelijk moeten bij de verzoekschriften indienende instanties en bij de rechter. Een algoritme dat bijvoorbeeld gebruik maakt van het LIRIK kan uiteraard veel tijd sparen.

Wij doen een beroep op u te onderzoeken of in de jeugdbescherming gewerkt wordt met zelflerende algoritmes. Graag worden wij op de hoogte gehouden van uw onderzoek. Wij willen ook graag weten wat uw visie is op dit punt en welke ontwikkelingen in gang gezet zijn of binnenkort gaan worden.

Hoogachtend,

T.P. Barendse-Cornelissen, secretaris

In kopie aan: de Hoofdinspecteur Jeugd en Maatschappelijke Zorg bij de Insp.Gezondheidszorg en Jeugd de leden van de Vaste Commissie voor Justitie en Veiligheid van de Tweede Kamer

Gedateerd 23 februari reactie: “... zelflerende algoritmes. Niet het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties houdt zich met dit onderwerp bezig, maar het ministerie van Justitie en Veiligheid. Daarom heb ik uw bericht naar deze organisatie doorgestuurd.”

Wie het begrijpt mag het zeggen.

Juris- prudentie

GHARL:2023:1232
(09-02-2023)

Uit het gesprek met [de minderjarige2] maakt het hof op dat zij van haar vader houdt en ook contact met hem wil, maar niet langer op basis van een 50/50-regeling. Het valt op dat [de minderjarige2] het ene moment zegt dat zij eigenlijk niet naar de vader toe wil gaan, maar het andere moment zegt zij dat ze haar vader wel zou missen als ze hem langere tijd niet zou zien. Het hof ziet een meisje dat worstelt met haar keuzes en loyaliteit naar haar ouders. Voor het hof is duidelijk geworden dat [de minderjarige2] veel druk ervaart in het contact met haar vader. Er is een voortdurende strijd tussen de ouders gaande en het kan niet anders dan dat [de minderjarige2] daar last van heeft. [de minderjarige2] heeft bij het hof aangegeven dat zij met haar beide ouders een fijn contact wil onderhouden, maar dat dit door de slechte verhouding van haar ouders niet lukt. Zij wil daarom meer vrijheid in het contact met haar ouders. Het hof vat dit op als eens wens van [de minderjarige2] om op een onbelaste en ontspannen manier contact te hebben met haar ouders en uitdrukkelijk niet als een vorm van ouderverstoting, zoals door de vader gesteld. **Het hof ziet dat de ouders dit voor [de minderjarige2] niet eenvoudig maken, met name omdat zij alle verantwoordelijkheid voor contact bij [de minderjarige2] leggen. [de minderjarige2] is twaalf jaar en heeft behoefte aan ouders die samen beslissingen voor haar nemen, zodat die last van haar schouders valt. [de minderjarige2] is tussen haar ouders in komen te staan en dat**

maakt dat het risico op een loyaliteitsconflict groot is. Zo lang de strijd tussen de ouders blijft, zal dit niet veranderen.

5.13. Het contact tussen [de minderjarige2] en de vader is inmiddels weer opgestart en het is belangrijk dat dit contact wordt voortgezet. Verder is het voor [de minderjarige2] 's identiteitsontwikkeling belangrijk dat zij een band opbouwt met beide ouders. **Het hof ziet, buiten de voortdurende strijd tussen de ouders, geen redenen om aan te**

geling is op dit moment nog een te ver verwijderd doel en kan niet van [de minderjarige2] gevraagd worden. In zoverre ziet het hof dan ook aanleiding om het ouderschapsplan op dit onderdeel aan te passen en een daarvan afwijkende zorg- en contactregeling vast te stellen.

5.14. [de minderjarige2] wil op een ontspannen wijze contact hebben met beide ouders. **[de minderjarige2] heeft hiervoor een aantal tips gegeven voor met name haar vader:**
- hij zou zijn eigen fouten

ge2]. Daarmee is het belang van [de minderjarige2] het meest gediend en heeft de vader de meeste kans dat [de minderjarige2] het door haar gewenste ontspannen contact kan hebben, zodat er mogelijk ook weer naar een uitbreiding van het contact toegewerkt kan worden. **Naar beide ouders toe geeft het hof mee dat het in het belang van de kinderen is dat zij zich – eventueel met hulpverlening of begeleiding gezamenlijk en/of op persoonlijk vlak – (blijven) inzetten voor verbetering van hun onderlinge verstandhouding en verbetering van het contact tussen de kinderen en de vader waarbij zij zich naar de kinderen toe op respectvolle en invoelende wijze uitlaten over de andere ouder.}**
...

De beslissing

Het hof, beschikkende in hoger beroep: bepaalt dat [de minderjarige2] voortaan aan de zorg van de vader is toevertrouwd voor de volgende (aaneengesloten) duur en omvang:

- tot 1 april 2023: vier uren per twee weken;
- vanaf 1 april 2023: één dag van 10.00 uur tot 18.00 uur per twee weken;
- vanaf 1 juni 2023: eens per twee weken van zaterdag 10.00 uur tot zondag 12.00 uur;
- vanaf 1 augustus 2023: eens per twee weken van zaterdag 10.00 uur tot zondag 18.00 uur;
- vanaf 1 oktober 2023: eens per twee weken van vrijdag 19.00 uur tot zondag 18.00 uur.

Jurisprudentie die meteen Tips voor ouders bevat

nemen dat vaststelling van een zorg- en contactregeling met de vader niet in het belang van [de minderjarige2] zou zijn. De vraag is alleen of de afgesproken 50/50-regeling nog aangewezen en/of haalbaar is. Voor een dergelijke regeling is het noodzakelijk dat de ouders op één lijn zitten en goed met elkaar kunnen samenwerken en overleggen. Door de strijd die deze ouders voeren acht het hof een 50/50-regeling ondoenlijk en daarmee niet in het belang van [de minderjarige2]. Het valt niet te verwachten dat de ouders hun strijd binnen afzienbare termijn zullen staken. Het nastreven van een 50/50-re-

moeten toegeven;
- hij moet de grenzen van [de minderjarige2] respecteren;
- hij moet ophouden met slecht praten over de moeder en anderen die [de minderjarige2] lief heeft.

Het hof drukt de vader op het hart om goed te luisteren naar [de minderjarige2] en naar deze tips te handelen. Of hij het er nu mee eens is of niet: dit is hoe [de minderjarige2] het ervaart. In haar belang drukt het hof de vader daarom op het hart om te proberen om los te komen van de strijd met de moeder en GI Overijssel en vooral te kijken naar zijn eigen aandeel in de uit voornoemde tips sprekende zorgen van [de minderjari-

tips voor ouders